

Чумаченко О. М.

к.е.н., доцент

Національний університет біоресурсів і природокористування України

м. Київ, Україна

Гурбанова А. Р.

Здобувач ОС магістр

Національний університет біоресурсів і природокористування України

м. Київ, Україна

ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ ОБМЕЖЕНЬ НА ЗЕМЛЯХ ГІРНИЧО-ВИДОБУВНОЇ ПРОМИСЛОВОСТІ

Землі гірничо-видобувної промисловості відіграють важливу роль у економічному розвитку країни.

В умовах збройної агресії та повоєнного відновлення України особливо актуальним стає питання ефективного управління такими землями, зокрема через встановлення відповідних обмежень на їх використання.

Мета та завдання дослідження. Метою даних тез є вивчення особливостей формування обмежень на землях гірничо-видобувної промисловості та їх вплив на організацію території.

Завданнями є аналіз нормативно-правової бази, визначення специфічних обмежень та розробка рекомендацій щодо їх вдосконалення.

Огляд літератури і попередніх досліджень. У науковій літературі значна увага приділяється питанням управління земельними ресурсами, однак специфіка гірничо-видобувної промисловості потребує додаткового дослідження, особливо в умовах сучасних викликів.

Законодавча база України щодо управління земельними ресурсами охоплює численні закони та підзаконні акти, які регулюють використання земель гірничо-видобувної промисловості.

Основним законодавчим документом є Земельний кодекс України, який встановлює загальні принципи та порядок використання земельних ресурсів. Закон України "Про охорону земель" визначає правові основи захисту земель від негативного впливу гірничо-видобувної діяльності.

Також важливими є норми, закладені в Законі України "Про оцінку впливу на довкілля" та інших нормативних актах, які регулюють екологічну безпеку та охорону довкілля.

Сучасний стан земель гірничо-видобувної промисловості в Україні характеризується значним впливом на довкілля. Багато територій зазнали деградації через видобуток корисних копалин, що призвело до ерозії ґрунтів, забруднення водних ресурсів та зміни ландшафтів.

Аналіз цих територій включає оцінку ступеня забруднення, визначення екологічного стану та аналіз відповідності чинним нормативам і стандартам.

Зокрема, на прикладі Шматківського родовища гранітів можна спостерігати вплив гірничо-видобувної діяльності на земельні ресурси та довкілля в цілому.

Специфічні обмеження на використання земель гірничо-видобувної промисловості включають:

Охоронні зони - території, де обмежується будь-яка діяльність, яка може негативно вплинути на безпеку гірничих робіт.

Санітарно-захисні зони - зони, призначені для захисту населення від шкідливого впливу гірничо-видобувної діяльності.

Зони відчуження - ділянки, на яких забороняється будь-яка господарська діяльність через високий ризик для життя та здоров'я людей.

Зони екологічної безпеки - території, де здійснюються спеціальні заходи для захисту екосистем від впливу видобувної діяльності.

Формування обмежень на землях гірничо-видобувної промисловості базується на комплексному підході, що включає:

Геоінформаційні системи (ГІС) - використовуються для створення інтерактивних карт, що відображають розташування обмежених зон та дозволяють оперативно оновлювати інформацію.

Екологічний моніторинг - постійний контроль за станом довкілля на територіях видобувної діяльності, що включає моніторинг ґрунтів, водних ресурсів та атмосферного повітря.

Оцінка впливу на довкілля (ОВД) - процедура, яка дозволяє оцінити потенційні екологічні наслідки проектів гірничо-видобувної діяльності до їхнього впровадження.

Участь зацікавлених сторін - залучення місцевих громад, екологічних організацій та інших зацікавлених сторін до процесу прийняття рішень щодо встановлення обмежень.

На прикладі Шматківського родовища гранітів розглянемо практичне застосування обмежень на землях гірничо-видобувної промисловості. Це родовище розташоване в межах Горішньоплавнівської міської територіальної громади Кременчуцького району Полтавської області.

В процесі розробки родовища були встановлені охоронні зони, які забезпечують безпеку гірничих робіт і захист населення від шкідливих впливів.

Санітарно-захисні зони дозволили знизити рівень забруднення повітря та водних ресурсів. Також впроваджені зони екологічної безпеки, де здійснюються заходи з відновлення порушених ландшафтів та рекультивації земель. Використання ГІС та екологічного моніторингу дозволило оперативно контролювати стан земель та вносити корективи у встановлені обмеження.

Основні результати дослідження. Ефективне управління землями гірничо-видобувної промисловості вимагає системного підходу, інтеграції сучасних технологій та участі зацікавлених сторін. Рекомендації щодо вдосконалення

процесу формування обмежень. Вдосконалення законодавчої бази, впровадження новітніх технологій моніторингу та посилення контролю за дотриманням встановлених обмежень. Напрямки подальших досліджень. Продовження досліджень щодо удосконалення методів оцінки впливу гірничо-видобувної діяльності на довкілля та розробка інноваційних рішень для відновлення порушених земель.

Список використаних джерел

1. Земельний кодекс України.
2. Закон України "Про охорону земель".
3. Закон України "Про оцінку впливу на довкілля".
4. ЙМ Дорош, ЄВ Бутенко, ОС Дорош. Конспект лекцій для вивчення дисципліни «Формування обмежень і обтяжень у землекористуванні» для студентів ОС «Бакалавр» денної форми навчання напрям підготовки 6.080101–«Геодезія, картографія та землеустрій» 2015.
5. ЄВ Бутенко, РА Харитоненко. Продуктивний потенціал земель та принципи його оцінки в Україні // Землеустрій, кадастр і моніторинг земель. 2017

PECULIARITIES OF FORMING RESTRICTIONS ON MINING INDUSTRY LANDS

Abstract. Mining land plays a critical role in Ukraine's economic development, especially amid armed conflict and post-war recovery. Effective management through usage restrictions is vital. This study explores the formation of these restrictions and their impact on territorial organization. Key objectives include analyzing legal frameworks, identifying specific constraints, and offering improvement recommendations. Findings emphasize the necessity for a systematic approach, modern technology integration, and stakeholder involvement. Future research should focus on enhancing environmental impact assessment methods and developing innovative land restoration solutions. This study uses the example of the Shmatkivske granite deposit to illustrate practical applications.

IRWIR PAN
Polska Akademia Nauk
Instytut Rozwoju Wsi i Rolnictwa

Asociația tinerilor și tinerelor
din România

Co-funded by the
European Union

RUAR
REBUILD RURAL
UKRAINE

«СУЧАСНІ ВИКЛИКИ В УПРАВЛІННІ ЗЕМЕЛЬНИМИ РЕСУРСАМИ»

“MODERN CHALLENGES IN LAND RESOURCES MANAGEMENT”

**Матеріали I Міжнародної науково-практичної
конференції**

**Materials of the 1st International Scientific and
Practical Conference**

Червень/June 7, 2024

УДК 332.36

Сучасні виклики в управлінні земельними ресурсами: матеріали I Міжнар. наук.-практ. конф. (м. Київ, 7 червня 2024 р.). Київ : Редакційно-видавничий відділ НУБіП України, 2024. 168 с.

Видання містить матеріали I Міжнародної науково-практичної конференції «Сучасні виклики в управлінні земельними ресурсами». Тематика конференції відображає комплексність, міждисциплінарність і багатовекторність проблем формування сталого землекористування та інноваційних підходів до їх вирішення. У тезах доповідей учасників представлено технічні, організаційні, економічні, екологічні та соціальні засади забезпечення формування сталого землекористування.

Матеріали збірника будуть корисними для фахівців у сфері землеустрою, геодезії, картографії, містобудування, геоінформаційних технологій та ін.

The publication contains materials of the I International scientific-practical conference «Modern challenges in land resources management». The theme of the conference reflects the complexity, interdisciplinarity and multi-vector nature of the problems of sustainable land use formation and innovative approaches to their solution. The participants' reports present the technical, organizational, economic, environmental and social principles of ensuring the formation of sustainable land use.

The materials of the collection will be useful for specialists in the field of land management, geodesy, cartography, urban planning, geographic information technologies, etc.

Матеріали подано в авторській редакції

Materials are submitted in the author's edition

Рекомендовано до друку вченими радами

Факультету землевпорядкування Національного університету біоресурсів і природокористування України
(протокол № 10 від 20 червня 2024 р.)

Інституту землекористування Національної академії аграрних наук України
(протокол № 6-1 від 24 червня 2024 р.)

ISBN 978-617-8171-66-7

© Національний університет біоресурсів і природокористування України, 2024
©Institute of Rural and Agricultural Development Polish Academy of Sciences (IRWiR PAN), 2024
©ДУ «Інститут економіки та прогнозування НАН України», 2024
©Інститут землекористування НААН України, 2024